

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH**

=====o0o=====

NGUYỄN VĂN ĐẠT

**NGHIÊN CỨU CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG TỚI
NĂNG LỰC CẠNH TRANH CỦA DOANH NGHIỆP
KINH DOANH CÀ PHÊ TRÊN ĐỊA BÀN
TỈNH ĐẮK LẮK**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

TP. Hồ Chí Minh, Năm 2016

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH**

=====o0o=====

NGUYỄN VĂN ĐẠT

**NGHIÊN CỨU CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG TỚI
NĂNG LỰC CẠNH TRANH CỦA DOANH NGHIỆP
KINH DOANH CÀ PHÊ TRÊN ĐỊA BÀN
TỈNH ĐẮK LẮK**

CHUYÊN NGÀNH QUẢN TRỊ KINH DOANH

MÃ SỐ: 62.34.01.02

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

- 1. PGS.TS PHƯỚC MINH HIỆP**
- 2. PGS.TS HỒ VIỆT TIÊN**

TP. Hồ Chí Minh, Năm 2016

LỜI CẢM ƠN

Luận án được thực hiện tại Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh, bằng sự cổ vũ, hướng dẫn, hỗ trợ của nhiều cá nhân và tổ chức. Trước hết, nghiên cứu sinh xin được chân thành cảm ơn các nhà khoa học, các Giáo sư, Phó giáo sư, Tiến sĩ thuộc trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh, Khoa Quản trị đã tận tình giảng dạy hướng dẫn các học phần trong chương trình đào tạo tiến sĩ của nhà trường. Từ đó giúp cho nghiên cứu sinh có được những kiến thức, kinh nghiệm để hoàn thiện luận án của mình. Đặc biệt tôi xin bày tỏ sự kính trọng và lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS Phước Minh Hiệp và PGS.TS Hồ Viết Tiến đã giúp tôi hoàn thành luận án bằng những định hướng nghiên cứu quan trọng, những lời nhận xét, góp ý quý giá, sự hướng dẫn nhiệt tình tận tâm của quý Thầy trong suốt quá trình nghiên cứu sinh thực hiện luận án này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Lãnh đạo trường Đại học kinh tế TP. Hồ Chí Minh, Viện đào tạo Sau Đại học, Thư viện, Lãnh đạo và các đồng nghiệp của tôi tại trường Đại học Tây Nguyên đã tạo mọi điều kiện về vật chất và tinh thần để nghiên cứu sinh hoàn thành chương trình nghiên cứu của mình.

Tôi cũng xin chân thành cảm ơn UBND tỉnh Đắk Lắk, các Sở, Ban, Ngành của tỉnh như: Sở Khoa học và công nghệ, Sở Công thương, Sở Nông nghiệp & PTNT, Sở Kế hoạch và Đầu tư, Hiệp hội cà phê Buôn Ma Thuật, Cục Thống kê và các doanh nghiệp kinh doanh cà phê trên địa bàn tỉnh đã cung cấp số liệu cũng như giúp đỡ trong việc điều tra khảo sát.

Cuối cùng, Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến tất cả những cá nhân và tổ chức đã giúp đỡ tôi rất nhiều trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận án này.

TP. Hồ Chí Minh, ngày tháng năm 2016

Tác giả luận án

Nguyễn Văn Đạt

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận án “*Nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng tới năng lực cạnh tranh của các doanh nghiệp kinh doanh cà phê trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk*” đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi dưới sự hướng dẫn của PGS.TS Phước Minh Hiệp và PGS.TS Hồ Việt Tiến. Các nội dung nghiên cứu và kết quả nêu trong luận án là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất cứ công trình nghiên cứu khoa học nào khác.

TP. Hồ Chí Minh, ngày tháng năm 2016

Tác giả luận án

Nguyễn Văn Đạt

MỤC LỤC

TRANG PHỤ BÌA	
LỜI CAM ĐOAN	
MỤC LỤC	v
TRANG PHỤ BÌA	v
LỜI CAM ĐOAN	v
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	viii
DANH MỤC CÁC BẢNG	x
DANH MỤC CÁC HÌNH, BIỂU ĐỒ	xiii
Chương 1 TỔNG QUAN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU CỦA LUẬN ÁN	1
1.1 Sự cần thiết của vấn đề nghiên cứu	1
1.2 Tổng quan tình hình nghiên cứu có liên quan đến luận án.....	2
1.2.1 Các công trình nghiên cứu trong nước.....	2
1.2.2 Một số công trình nghiên cứu ngoài nước.....	12
1.3 Mục tiêu và Câu hỏi nghiên cứu.....	23
1.3.1 Mục tiêu nghiên cứu.....	23
1.3.2 Câu hỏi nghiên cứu.....	24
1.4 Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	24
1.5 Phương pháp nghiên cứu	24
1.6 Điểm mới và đóng góp của luận án	25
1.6.1 Đóng góp về mặt học thuật.....	25
1.6.2 Đóng góp về mặt thực tiễn.....	26
1.7 Kết cấu của luận án.....	27
Chương 2 CƠ SỞ KHOA HỌC VÀ MÔ HÌNH NGHIÊN CỨU	28
2.1 Cơ sở lý thuyết và các nghiên cứu trước về NLCT của doanh nghiệp.....	28
2.1.1 <i>Cạnh tranh</i>	28
2.1.2 <i>Lợi thế cạnh tranh</i>	31
2.1.3 <i>Năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp</i>	32

2.2 Cơ sở thực tiễn về NLCT của doanh nghiệp kinh doanh cà phê trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk	60
2.2.1 Tổng quan về điều kiện tự nhiên, Kinh tế - Xã hội tỉnh Đắk Lắk	60
2.2.2 Thực trạng về hoạt động của các doanh nghiệp kinh doanh cà phê tại Đắk Lắk trong thời gian qua	61
2.2.3 Vai trò của các doanh nghiệp kinh doanh cà phê tại tỉnh Đắk Lắk.....	73
2.3 Mô hình nghiên cứu đề xuất	76
2.3.1 Cơ sở đề xuất mô hình.....	76
2.3.2 Mô hình nghiên cứu đề xuất.....	81
2.3.3 Các giả thuyết nghiên cứu.....	82
TÓM TẮT CHƯƠNG 2.....	97
Chương 3 THIẾT KẾ NGHIÊN CỨU	98
3.1 Quy trình nghiên cứu	98
3.2 Thiết kế nghiên cứu định tính	100
3.3 Thiết kế nghiên cứu định lượng.....	105
3.3.1 Kết quả nghiên cứu định lượng sơ bộ	105
3.3.2 Nghiên cứu chính thức.....	120
TÓM TẮT CHƯƠNG 3.....	124
Chương 4 PHÂN TÍCH KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU.....	125
4.1 Mô tả mẫu nghiên cứu	125
4.2 Phân tích độ tin cậy của các thang đo bằng hệ số Cronbach's Alpha	128
4.3 Phân tích nhân tố khám phá EFA	133
4.3.1 Phân tích nhân tố khám phá (EFA) thang đo các yếu tố ảnh hưởng thuộc môi trường bên trong của doanh nghiệp.....	134
4.3.2 Phân tích nhân tố khám phá (EFA) thang đo các yếu tố ảnh hưởng thuộc môi trường bên ngoài của doanh nghiệp	136
4.3.3 Phân tích nhân tố khám phá (EFA) thang đo năng lực cạnh tranh tổng thể của doanh nghiệp kinh doanh cà phê ở Đắk Lắk.....	136
4.4 Phân tích hồi quy	137

4.4.1 Phân tích trung bình và độ lệch chuẩn.....	137
4.4.2 Phân tích tương quan	138
4.4.3 Phân tích hồi quy bội.....	138
4.4.4 Kiểm định các giả thuyết nghiên cứu và sự phù hợp mô hình hồi quy bội.....	140
4.5 Phân tích sự khác biệt mô hình ảnh hưởng của các yếu tố tới NLCT của DNKD cà phê theo các biến định tính	144
4.6 Thảo luận kết quả nghiên cứu các yếu tố tác động đến NLCT của các doanh nghiệp kinh doanh cà phê trên địa bàn tỉnh Đắk.	146
TÓM TẮT CHƯƠNG 4.....	151
Chương 5 KẾT LUẬN VÀ ĐỀ XUẤT HÀM Ý QUẢN TRỊ.....	152
5.1 Kết luận.....	152
5.2 Hàm ý quản trị	153
5.2.1 Dưới góc độ quản trị doanh nghiệp	153
5.2.2 Dưới góc độ quản lý của Nhà nước	163
5.3 Các điểm hạn chế và hướng nghiên cứu tiếp theo	166
NHỮNG CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ	168
DANH MỤC CÁC TÀI LIỆU THAM KHẢO	169
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

TỪ VIẾT TẮT	DIỄN GIẢI	GHI CHÚ
BCEC	Trung tâm giao dịch cà phê Buôn Ma Thuột	Buon Ma Thuot Coffee Exchange Centre
BMTCA	Hiệp hội cà phê Buôn Ma thuột	BuonMaThuot Coffee Association
CIF	Giá hàng, bảo hiểm và cước phí	Cost, Insuarance and Freight
CNH - HĐH	Công nghiệp hóa – Hiện đại hóa	
CP	Cổ phần	
DN	Doanh nghiệp	
DNNN	Doanh nghiệp Nhà nước	
DNNVV	Doanh nghiệp nhỏ và vừa	
DTTS	Dân tộc thiểu số	
FDI	Đầu tư trực tiếp nước ngoài	Foreign Direct Investment
FOB	Giá áp mạn tàu	Free On Board
GAP	Thực hành nông nghiệp tốt	Good Agriculture Production
GDP	Tổng sản phẩm quốc nội	Gross Domestic Product
GNP	Tổng sản phẩm quốc dân	Gross National Product
ICO	Tổ chức cà phê thế giới	Internation nal Coffee Organization
ISO	Tổ chức quốc tế về tiêu chuẩn hóa	The International Organization for Standardization
KD	Kinh doanh	
NLCT	Năng lực cạnh tranh	
NN&PTNT	Nông nghiệp & phát triển nông thôn	
MTV	Một thành viên	
SXKD	Sản xuất kinh doanh	
SWOT	Ma trận điểm mạnh, điểm yếu, cơ	Strengths – Weaknesses –

	hội và nguy cơ	Opportunities - Threats
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn	
TP. HCM	Thành phố Hồ Chí Minh	
UBND	Ủy ban nhân dân	
VICOFA	Hiệp hội Cà phê Ca cao Việt Nam	Viet Nam Coffee – Cocoa Association
WASI	Viện khoa học kỹ thuật Nông Lâm nghiệp Tây Nguyên - Eakmat	The Western Highlands Agro-Forestry Scientific and Technical Institute
WEF	Diễn đàn kinh tế thế giới	World Economic Forum
WTO	Tổ chức thương mại thế giới	World Trade Organization
XNK	Xuất nhập khẩu	

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Tổng hợp các quan điểm, hướng nghiên cứu về NLCT	22
Bảng 2.1: Diện tích, năng suất, sản lượng cà phê của Đắk Lắk từ 2010 – 2015	62
Bảng 2.2 : Diện tích cà phê Đắk Lắk phân theo độ tuổi	64
Bảng 2.3 Sản xuất cà phê chứng chỉ bền vững tại Đắk Lắk	65
Bảng 2.4: Số lượng và kim ngạch xuất khẩu cà phê của các DN tỉnh Đắk Lắk ở một số thị trường chính	69
Bảng 2.5: Tổng hợp các yếu tố ảnh hưởng tới NLCT của doanh nghiệp	77
Bảng 2.6: Tổng hợp các yếu tố ảnh hưởng tới năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp từ các nghiên cứu trước.	78
Bảng 2.7: Tổng hợp các yếu tố ảnh hưởng tới năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp từ các nghiên cứu trước.	79
Bảng 2.8: Tổng hợp các yếu tố ảnh hưởng tới năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp từ các nghiên cứu trước.	80
Bảng 2.9: Tổng hợp các yếu tố ảnh hưởng tới năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp từ các nghiên cứu trước.	81
Bảng 3.1: Tổng hợp thang đo các yếu tố ảnh hưởng năng lực cạnh tranh.....	102
Bảng 3.2: Đánh giá độ tin cậy của thang đo Năng lực tài chính.....	106
Bảng 3.3: Đánh giá độ tin cậy của thang đo Năng lực quản trị	107
Bảng 3.4: Đánh giá độ tin cậy của thang đo Năng lực SX và CN	107
Bảng 3.5: Đánh giá độ tin cậy của thang đo Năng lực Marketing	108
Bảng 3.6: Đánh giá độ tin cậy của thang đo Năng lực thương hiệu	108
Bảng 3.7: Đánh giá độ tin cậy của thang đo Năng lực xử lý tranh chấp thương mại.....	109
Bảng 3.8: Đánh giá độ tin cậy của thang đo yếu tố văn hóa doanh nghiệp	110
Bảng 3.9: Đánh giá độ tin cậy của thang đo yếu tố thể chế và chính sách	110
Bảng 3.10: Đánh giá độ tin cậy của thang đo yếu tố năng lực nguồn nhân lực địa phương.....	111